

Rojava'dan Dünyaya: Demokrasi, Kadın Özgürlüğü ve Kürt Mücadelesi

Ruşen Seydaoğlu

Kürtlerin Demokratik
Ulusunda Israr: Kürt Kalarak
Kürt Olmayı Aşmak

Oya Açı

Kadınların Özgürlük
Tutkusunu Hiçbir Cihatçı
Güruh Önleyemez!

Esra Bilen

Medusa'dan Rojava'ya
Saç Örgüsünden Korkan
Devlet

Esra Kahraman

Rojava İçin Barış Dünya
İçin Barış!

Sevda Çelik Özbingöl

Rojava ve Uluslararası
İnsancıl Hukuk

Sevda Çetinkaya

Kobani ve Kadınların
Büyülü Gerçekçiliği



İÇİNDEKİLER

- 1** Kürtlerin Demokratik Ulusunda Israr: Kürt Kalarak Kürt Olmayı Aşmak
Ruşen Seydaoğlu
- 5** Kadınların Özgürlük Tutkusunu Hiçbir Cihatçı Güruh Önleyemez!
Oya Açıan
- 10** Medusa'dan Rojava'ya; Saç Örgüsünden Korkan Devlet
Esra Bilen
- 13** Rojava'da Barış, Dünya'da Barış...
Esra Kahraman
- 16** Rojava ve Uluslararası İnsancıl Hukuk
Sevda Çelik Özbingöl
- 22** Kobanê ve Kadınların Büyülü Gerçekçiliği
Sevda Çetinkaya

Kürtlerin Demokratik Ulusunda Israr: Kürt Kalarak Kürt Olmayı Aşmak

Ruşen Seydaoğlu-1 Şubat 2026



Manipülatif karşı propagandaların aksine demokratik toplum-ulus hiçbir zaman sadece halkların kardeşliğini esas alan bir paradigma olmadı. Diğer bütün ilkeleriyle birlikte halkların eşitliğini de halkların kardeşliğini de esas aldı. Anlatırken, örgütlerken zaman zaman ihmal ettik belki ama yüzünü kendine, Kürtlüğüne dönmeyen hiçbir akıl “Kürdistan sömürgeci” diyemezdi

Bunu bir kez daha belirtmek bile zul geliyor ama milyonlarca Kürt olarak tarihin birçok döneminde ama kesintisiz ama parçalı olarak; çeşitli duygusal, ideolojik, kültürel ve arttırabileceğimiz sebeple, Kürdistan’ın hemen her yerinde ve sürgünlerde, özgürlüğe nasıl baktığımızla değişkenlik gösteren mücadeleler yürüttük. Aynı zamanda Ortadoğu’nun dizaynında hep anahtar rolde olduk. Kazanmak isteyen yanıştığı, anlaştığı takdirde güce dönüştüğü yerde, Kürtlerle kurulan ilişkiler hayatiydi. Bunu ne salt savaşta yiğitlikle ne nicelikle ne de Kürdistan coğrafyasının zenginliğiyle tek başına açıklayamayız. Tarihsel olarak Kürtlere biçilen finansal değerin üstünde olan; cesaret, sayısal çokluk ve anayurt kadar bunları yaşamı kolektif sürdürebilmenin unsurları hâline getirebilmiş olmamızdı.

Ancak iktidarlaşmaya çalışanla kurulan her ilişki, parçası olunan her savaş aynı zamanda bahsettiğimiz değerleri aşındırmak için örtülü bir dizaynı da beraberinde getirdi. İlişki içine girdiğimiz her güç, Kürtler ile gücüne güç katarken kendi Kürt’ünü de yaratmaya çalışmaktan geri durmadı. Çünkü denetim altında olmayan Kürt, özyönetimdeki deneyimiyle ve taşıdığı potansiyelle bir zaman sonra onun karşısında da durabilirdi. Diğer taraftan dâhil edildiği bütün savaşlar ya da merkezîyetçiliğe teslimiyeti kabul etmeyerek giriştiği bütün isyanlar bir şekilde yıpratılmış, kültüründen kopartılmış, aydınlanması

gerçekleşmemiş bir Kürtlük de yarattı. Lokal, kendi içine kapanmış, hayatta kalması iktidarda olanla iş birliği yapmasına bağlanmış bir varoluşa hapsedilmeye elverişli hâle getirildi.

Sistemin Kürt'ü ve yok edilmesi gereken Kürt; istilalarda, coğrafyanın İslam'la tanışmasında, Kasr-ı Şirin'le, Sykes-Picot'yla, Sevr'le, Kürt yurdunun önce Osmanlı ve İran arasında sonra Lozan'la tüm dünya güçleri arasında paylaşılması süreçlerinde peyderpey inşayı–karşı inşayı yaşadı. Milliyetçiliğin en çok yükseldiği dönemlerde bile Kürtlerin iktidara talip olmayarak yürüttükleri politika; yereli savunmak, birlikte yaşama anlam vermek olabildi. Kendi yönetimleri, idari düzenleri olan, buna müdahale eden olduğunda da direnen birçok örnek, Kürtlerin kendini bugüne getirmesinde azımsanmayacak deneyimlerdi. Yine de Mir Muhammed'in yardımına gitmeyen Bedirxan, önce Osmanlı'ya karşı sonra Nizip'te Osmanlı'yla beraber savaşan Şeyh Ubeydullah ya da sürekli Şah'lar ve Sultan'lar arasında kalan tüm diğer Kürtler birilerinin ümmetinin parçası ya da mirlikler, beylikler, aşiretler olmanın ötesinde ortak bir yaşam hayali kurmamış olabilir miydi? Bu hayali kurmuş olsalar bile ne olmuştu da gerçekleştirememişlerdi?

İşte son isyanı diğerlerinden ayıran da bu oldu. Kürtler, bu ortak hayalle araçsallıktan öznelliğe doğru büyük bir sıçrama yaşadı. Yön veren, bakış açısı kazandıran ama özneleşemeyen Kürt varlığı, tarih analizini yenileyerek kendisini yeni yaşamın kurucu öznesi olarak ilan etti. Bu özneliğin karakterini de ahlaki ve politik olarak tanımladı. Çünkü yukarıdan aşağıya dayatılan milliyetçiliğin, Türk'ü kutsayan, Fars'ı kutsayan, Arap'ı kutsayan ve kutsal olanın aşağıdakileri kırımdan geçirmesini meşrulaştıran yöntemiyle uluslaşmak ahlaksızlıktı ve başta Kürtler olmak üzere coğrafyanın bütün çeşitliliğini siyaset dışı olarak normlaştırdı. Kendini kutsal görmek miri, şeyhi, ağayı, beyi, eliti, entelektüeli yaratabilmişti ama özgür Kürt'ü yaratamamış, Kürtleri özgürleştirememişti. Böylesi bir okuma tüm tarihsel deneyimlere yeniden bakarak, tarihteki örgütlenme biçimlerine hakkını vererek ve fakat yenisinin demokratik-ekolojik-kadın özgürlükçü Kürtlükle mümkün olduğunu söyleyerek Kürtlüğün sıkıştırıldığı yerden çıkmasını, Kürt kalarak Kürt olmayı aşmasını sağladı. Soykırım tarihinden çıkışın Kürt özgürleşmesiyle mümkün olduğunu savundu. Yani manipülatif karşı propagandaların aksine demokratik toplum-ulus hiçbir zaman sadece halkların kardeşliğini esas alan bir paradigma olmadı. Diğer bütün ilkeleriyle birlikte halkların eşitliğini de halkların kardeşliğini de esas aldı. Anlatırken, örgütlerken zaman zaman ihmal ettik belki ama yüzünü kendine, Kürtlüğüne dönmeyen hiçbir akıl “Kürdistan sömürgeci” diyemezdi.

Öcalan, Kürtlerin demokratik ulus olarak varlığını sürdürmesini savunurken ulus-millet fikrini her zaman çok boyutlu değerlendirdi. Çünkü Kürtlerin yalnızlaştırılmasının iktidarlar elinde elverişli bir politika olarak kullanılması ilk kez cumhuriyet kurulmaya çalışılırken ortaya çıkmamıştı. Kriminalize edilmesi de oldukça eski bir yöntemdi. Son 50 yıldaki Kürt siyasetçilere dönük uygulamalar, iktidarlar korur gibi görünürken bile eğer yolda zehirlememişlerse en iyi ihtimalle onurlu Kürt liderlerin sürgünlere gönderildiği pratiklerden geliyordu. Kürtlerin tasfiyesi aşama aşama uygulanmıştı. Mirler yerine şeyhler konumlandırılırken egemenlerin ümmetçiliğine katılmak, tarikatlaşmak ya da kendini korumak adına Kürtlüğü dar alanlara sıkıştırmak kurtuluşu sağlayacak uluslaşmayı oluşturmamıştı. Petrolü, petrol şirketlerini koruma bahanesiyle ya da Şeyh İbrahim'in isyanını bastırmak için yapılan "masum" yardımıyla peyderpey parçalanan Kürdistan en sonunda hayali, hayaller de meftun ilan edilmişti. Tüm bunlar üzerine kitaplar dolusu yazmak, konuşmak mümkün, büyük ölçüde de yapıldı. Ama siyasetin manşetler üzerinden konuşulduğu zeminler ya da Makyavelli ile Ehmedê Xanî'yi yan yana okuma gibi pratikler kasıtlı olarak bunların özgürlük hareketi tarafından ince ince tartışıldığı bütün hakikati perdeledi.

Örneğin bugün diyaloglar sürerken başlamadı statü tartışması. Çok daha öncesinde felsefi ve sistemsel bir model zaten sunulmuştu. Esas olarak demokratikleşebilmiş Kürt toplumunun kendi öz gücüyle inşa edeceği sistemde, iç toplumsal sözleşmesiyle yaşaması gerekiyordu. Kürtler nasıl yaşayacaklarını özgürleşerek, zihinlerini özgürleştirerek yine ancak kendileri belirleyebilirdi. Özgür Kürtlük, kadınla, ortak coğrafyada yaşayan diğer halklarla ve inançlarla eşit ilişki kurabilmekle özdeşleştirildi. Çünkü erkeklikle, iktidarlaşmayla ve sermaye sahipliğiyle özgürleşemeyeceğini bizzat tarih gösteriyordu. Kürt tarihinde yaşananların, ortak hayali kuramamış olmanın tam da bununla ilgisi vardı. Paralel olarak; olur da ilkelerde uzlaşa sağlanırsa ulus devletlerin anayasalarında kültür, dil, kimlik ve özerk yönetim biçimlerinin tanındığı ikili çözüm yöntemi üzerinde duruldu. Son opsiyon olarak da sadece Türkiye'nin değil başka ulusların, ulusal anayasaları içinde kendine yer bulmanın da muhtemel olduğu hukuk yaklaşımı öne çıkarıldı. Gerçekleştirebilme potansiyeli de özgür Kürtlükte, böylesi bir donatılmışlığın yaratacağı Kürt ulusal birliğinde görüldü.

Tüm bunları inşa etmek, modern ya da etnik hiçbir biçimi fark etmeksizin milliyetçilik ideolojisinin baskısından ve inşasından kurtarılmış ama tarihinden, kültüründen, dilinden, kimliğinden vazgeçmemiş Kürtlükle mümkündü. Kürt mü doğduk yoksa Kürt mü olduk, biz kimin Kürt'üydük, peki ama nasıl bir Kürt olmak istiyorduk sorgulamaları son

isyanın açığa çıkardığı kültürle, kolektif özgürlüklere dayalı tarihsel deneyimleriyle bir doğum yaptığında, Rojava'yı doğurduğunda ise ütopya gerçeğe dönüştü. Rojava Kürtlerin öncülüğünde demokratik yaşamın, kadın özgürlüğünün ve ekolojik toplumun mümkün olduğunu gösterdi. Bunu aynı zamanda dünyayı, dünyadaki bütün kadınları, halkları IŞİD'den kurtarıırken inşa etti. Rojava Kürtlerin demokratik ulus olarak neler yapabileceğini gösterdiği kadar dünyayı Rojavalaşmaya da çağırdı.

Şimdi çete liderlerine takım elbiseler giydirilerek resmî makamlarda ağırlanırken, çeteleri de resmî ordu olarak ifade edilirken, SDG, YPG diye çağrılmaya başlamışken; özgür Kürtler yine yalnızlaştırılmak, Suriye'den tasfiye edilmek, biyolojik Kürtlüğe sıkıştırılmak isteniyor. İnsanlığı özgürleştiren kadınlardan intikam alınıyor, çocuklar katlediliyor, halk susuz, ışısız bırakılarak pes ettirmeye çalışılıyor. Diğer parçalardaki Kürtler ise Rojava'daki katliama karşı her gün sokaklarda direniyor, beraber yaşadıkları halklardan; diyalog yoluyla demokratikleşmeye, barışa yürüdüklerini sandıkları devletlerden; devletleri var sandıkları illüzyonlardan modern tarihin hiçbir döneminde görülmemiş bir duygu ve pratikle kopmaya başlıyor.

Çünkü birlikte yaşamın imkânı, turnusolü Rojava'ya, Rojava'daki Kürt'ün onuruyla yaşayabilmesine samimiyette görülüyor. Bakur, Başur, Rojhilat belki de içinde yaşadıkları ulus devletlere son kez birlikte yaşama şansı veriyor. Yani ama zorunda oldukları için ama demokratik toplumlara dönüşme ihtimalleri üzerinden asıl sınavdan bu ulus devletler geçiyor.

Rojava'nın, Kürtlerin enternasyonalleştiği, enternasyonalin Kürtleştiği tarihsel bir kazanım olarak savunulmasında bir diğer sorumluluk ise devrimci demokratik güçlere düşüyor. Demokratik modernitenin bütün güçlerinin, bulundukları her yerde Rojava'yı savunması, yaşadıkları ülkelerin hükümetlerini Rojava'dan taraf hâline getirmesi, Kürt'ün bir kez daha yalnızlaşmasına izin vermemesi gerekiyor. Çünkü 10 yıldan fazladır Rojava'da yaratılan IŞİD'e karşı mücadele etmek, yarın nerede halklara saldıracağı belli olmayan, emperyalistlerin yaratacağı başka kontra güçler olmasın diye mücadele etmek anlamını taşıyor.

Unutmamak gerekiyor ki ölmek bayılmaya benzemiyor. Kafa kesen, kalp söken tecavüzcü, cihatçı çetelerden arta kalanlar dünyanın en "güvenli" alanlarına doğru yol alıyor, aldırılıyor.

Kadınların Özgürlük Tutkusunu Hiçbir Cihatçı Güruh Önleyemez!

Oya Açan-1 Şubat 2026



*Onurun çırpındığı bütün göğüslerde
Azgın lokomotifler gibi her nefes
Bir ses dolaşıyor yürekten yüreğe
Bir ses... (Adnan Yücel)*

Rojava Devrimi'ni bütün dünya 2014'te Kobanê direnişinin yiğit kadınlarıyla tanıdı. Çocukların saflığını anımsatan çehreleri, ağız dolusu gülüşleri, iki elleriyle sımsıkı kavradıkları keleşleri (silahları), fakat ille de bellerine kadar uzanan saç örgüleriyle sembolleştiler.

Onlar aynı zamanda çarpışan iki ayrı dünyadan bizim dünyamızın temsilcileriydiler. Karşılarında ise kadını savaş ganimeti olarak pazarda alınıp satılacak mal ve köle olarak gören, tecavüz kültürünü olağanlaştıran, kafa kesen, yağmacı ve talancı dinci gericiğin dünyası vardı.

Rojava Devrimi, efsanevi Kobanê direnişi sırasında öne çıkan o kadınlar sayesinde bütün dünyada haklı olarak kadın devrimi olarak tanındı.

O iki dünya bugün de karşı karşıya.

Bizim dünyamız Halep'te eşitsiz koşullarda canını dişine takarak günlerce direnen Deniz Çiya'da cisimleşirken savaştığımız dünyanın karanlığı onun cansız bedenini damdan

aşağı atarak ya da Tabka’da ilk olarak kadın özgürlüğünü simgeleyen gerilla heykelini yıkarak karanlık yüzünü kusuyor.

Bu iki dünyanın kavgası ne Rojava’da başladı ne de bu coğrafyada son bulacak. Bizim dünyamız daha dün denecek kadar kısa bir süre önce Jîna Mahsa Amini’nin şahsında bütün dünyaya “Jîn, Jîyan, Azadî” sloganını öğretti. Dünya kadınlarına moral, güç ve güven verdi.

Özgürlük ve kadın düşmanlığı

Patriyarkanın iğrenç yüzü Suriye’de IŞİD, El Kaide, SMO, takım elbise giydirilmiş Colani olarak karşımıza çıkarken Afganistan’da Taliban kılığına büründü.

İŞİD (Irak ve Şam İslam Devleti), El-Kaide, SMO (Suriye Milli Ordusu) denilen çeteleri, dünyaya onlarca farklı adla yayılmış cihatçı örgütleri aslında bayağı yakından biliyoruz. Gerek dehşet yaratan insanlık dışı suçlarıyla gerekse bu zalimce davranışlarına yol gösteren karanlık ideolojileriyle... Şimdiye dek sergiledikleri pratik gelecek açısından nasıl bir tehdit oluşturduklarını da ortaya koyar nitelikte.

Kendilerine verdikleri isimler farklı olsa da aynı cihatçı köklerden türemiş özgürlük düşmanı, özellikle de kadın düşmanı bu IŞİD’çi zihniyet bulunduğu her yerde büyük bir şiddet ve vahşetin yol açtığı korku iklimi yaratmakla özdeş.

Emperyalistlerin gölgesinde semiren cihatçılar

Sadece Ortadoğu coğrafyasında, Kobanê’de, Şengal’de tanık olmadık bu vahşete; Afganistan’dan Avrupa’ya kadar dünyanın her yerine yayılmış durumdalar. Çatışma alanlarından geri döndüklerinde şiddeti başka coğrafyalara bulaştırdıkları örneklerle sabit.* Emperyalistlerin yol verip önlerini açtığı, Türkiye’deki hükümetin izlediği işbirlikçi politikalar tarafından sırtları sıvazlanıp eğitilen, maaşa bağlanıp sınırlardan sorunsuzca geçirilen, yaralandıklarında tedavileri yapılan hatta vatandaşlık verilen bu sürüler “İslamın gerçek savunucuları biziz” diyerek adım atmışlardı Ortadoğu’ya da...

“İslam şemsiyesi” Türk burjuvazisinin başı dara düştüğünde başvurduğu bir egemenlik inşa söylemi, özellikle de Kürtleri kandırmanın ezberlenmiş kolay yolu olmuştur.

1990’larda yükselen Kürt hareketine karşı İslam şemsiyesi ve din hassasiyetini piyasaya süren de aynı zihniyettir. ‘90’larda devletin Hizbullah adı altında örgütlediği paramiliter çeteler bir yandan Kürtler arasında “din elden gidiyor” propagandası yaparken binlerce

yurtsever Kürdü katletti, enselerinden kallesçe vurdu, satırla doğradı. Arkalarında 10 bine yakın ölü bıraktılar. Suruç katliamını, Ankara Gar Katliamı'nı organize ederek yüzlerce insanımızı katlettiler.

“Uygar Batı”nın göbeğinden cihat uğruna savaşmaya gelen kimileri “kutsal savaş”ta yenilgiye uğratılınca yine geldikleri yerlere dönüp o karanlık selefi ideolojiyi gittikleri yerlere de taşıdılar. Paris’te Charlie Hebdo baskını, Brüksel’deki katliamı, Almanya, Kanada ve geçenlerde Avustralya’da yaptıkları gibi... Avrupa’da kitlesel kıyım dönük saldırganlıkları henüz çok taze.

Dolayısıyla sistematik bir biçimde silahlandırılıp el altında tutulan bu gerici-kafatasçı güruhları uzaklarda aramak gerçekçi değil. O kadar öyle ki, Türkiye’de bugün bile mülteci kadınlar hala dark web’de pazarlanıyor.**

“Colani ruhu”nu kim çağırıyor

Kadın düşmanlığı sadece bu seleflerin uhdesinde değil elbette. Onlara da kumanda eden, silahlandırıp besleyen sonra da piyasaya süren emperyalist ağababaları, gerici bölgesel işbirlikçiler yazıyor fetvaları asıl olarak. Zaten bu gözü dönmüş kadın düşmanlığı salt cihatçı çetelere ya da İslamcı çevrelere özgü değil. Aynı sistemleşmiş düşmanlık “Uygar” Batı dünyasında da değişik biçimlere bürünmüş olarak karşımıza çıkıyor. Kürtaj karşıtlığı, ücret eşitsizliği, çalışma yaşamından dışlama, mobbing, taciz, ev içi şiddet ve tecavüz ABD’sinden Almanya’sına, Fransa’sından İskandinav ülkelerine her yerde kol geziyor.

Türkiye de bunun dışında değil. Kadını ikinci sınıf gördüğü için ayar vermeye çalışan sistematik kadın düşmanı politikalar, evin “dirlik ve düzeni” için onu dört duvar arasına hapsedmeye çalışıyor. İtiraz eden, ayağa kalkan kadının payına ya cinayet düşüyor ya da ömür boyu şiddet ve tecavüz!

Şimdi kol kanat gerdikleri Colani’de cisimleşen dinci tahakküm, büyük bir hararetle onu analiz edip onda bir keramet bulanların, Bahar Feyzan, Nevşin Mengü gibi seküler geçinen Kemalistlerin Kürt düşmanlığıyla buluşuyor. Göremedikleri ise şudur: Colani ruhu gelecek buralara da!.. tebliğ aşamasını geçip eyleme dönüşen yılbaşı kutlamalarının zorbalıkla engellenmesinden tutalım günlük hayatın her alanında çeşitlenip pervasızlaşan gerici saldırgan bir pratik olarak çıkacak karşımıza. Neden böyle giyindin, neden başın açık, neden bu saatte sokaktasın?.. Ayrıca sanılmasın ki, dört yanımızı zehirli sarmaşık gibi sarmış bu tarikat fanatizmi ile sınırlı kalmayacak. Bizzat devlet eliyle

uygulanan müdahale ve saldırganlık biçimine bürünecek kadınların özel yaşamına hoyratça müdahale... AKP’li yıllarda zaten başlamıştı, belirtileri giderek çoğalıyordu. Son zamanların “modası” uyuşturucu ve fuhuş operasyonları neyin habercisi sizce? Özel yaşamları pervasızca servis edilip teşhir edilen yine esas olarak kadınlar. O nedenle düşmanı uzaklarda aramayalım, düşman içimizde! Yine unutmayalım ki ne Afganistan ne de İran bir günde gelmediler bu noktaya!

Rojava bugün de saldırı altında

Gericilik ve dincilik bataklığında açan bir nilüferdir Rojava.

Öncesi de bir yana 2014’ten beri emperyalistler, bölge gericilikleri ve Türk burjuvazisinin saldırısı ve işgal tehdidi altındadır.

Emperyalistler ve bölge gericiliklerinin dış bilemediği bu devrimci direniş mevzisi en fazla Türk burjuvazisi ve onun faşist devletini rahatsız ediyor, çünkü iflah olmaz Kürt düşmanlığı bu rejimin harcında var. Kin, öfke ve huzursuzluklarının bir türlü dinmeyişi nereden bu!

Rojava bugün yine saldırı altında. Kürtler ise sadece Rojava’da değil Avrupa’dan Amerika’ya dünyanın dört bir yanında Kobanê’nin direniş ruhuyla, Kürt halkının tarihsel hafızasının bilinciyle direniyor.

“Onurun çırpındığı bütün göğüslerde
Bir ses dolaşıyor yürekten yüreğe...”

O ses Rojava’dır! Teslim alınamayanların yurdu, ortalık toz dumana kesmişken dünya halklarının umudu olmuş Rojava! Rojava sadece Rojava’dan ibaret değildir, bütün dünyaya ilham olmuş ne olursa olsun kazanma iradesinin dile gelişidir.

İnsanlığını yitirmemiş bütün yürekler bugün Rojava için, Kürt halkının varoluş mücadelesi için çarpıyor. Düşmana teslim olmayan, son kurşununa kadar direnen, el ele omuz omuz omuza vermiş bir halkın gelecek umudunda titreşiyor. Onun mücadelesini ne IŞİD, El Kaide gibi cihatçı sürüler ne dışından tırnağına silahlanmış ordular engelleyebilir.

Özgürlük ve yeni bir dünya için mücadele edenler eninde sonunda zafere ulaşır.

Son Not:

(*) Bundan sadece 5 yıl önce, IŞİD Afrika'dan Asya ve Avrupa'ya kadar farklı ülkelerde düzenlenen 3,670 saldırıyı (günde ortalama 11 saldırı) üstlendi.

Bu saldırılardan 1,767'si (yüzde 48'i) Irak'ta, 1,124'ü de (yüzde 31'i) Suriye'deydi. Afganistan, Mısır, Somali ve Nijerya, sırayla örgütün en çok hedef aldığı ülkelerdi.

Fransa, Belçika, Kanada ve Avustralya'da bıçaklı ya da silahlı toplam 7 saldırıyı üstlendi.

2017'de durum farklıydı. İngiltere'de Manchester Stadı'nı hedef alan bombalı saldırı dahil 4 saldırı üstlenen örgüt, ABD'deki Las Vegas silahlı saldırıları ile İspanya'nın başkenti Barcelona'daki saldırılardan sorumluydu.

(**) Suriyeli, Afgan ve Pakistanlı kadınlardan “ürün” diye bahseden Utopya Market adlı site, 4 bin dolar karşılığında kadınların “Eli kolu bağlı şekilde adrese teslim edileceğini” vadediyor!

Medusa’dan Rojava’ya; Saç Örgüsünden Korkan Devlet

Esra Bilen-1 Şubat 2026



“İsyanın her tonuna bürünmek, kendimizi meydan okuyan bir muhalefetin içine örüp kilitlemek için yeterince sebebimiz yok mu?”*

Suriye’deki cihatçı çetelerle ilişkili bir kişinin, bir kadın savaşçının saçlarını keserek bunu sosyal medyada ganimet gibi teşhir ettiği görüntüler geçen hafta dolaşıma girdi. Görüntüde saçı elinde tutan kişi, bunu alaycı bir dille sergiliyor; kadından geriye “yalnızca bunun kaldığını” ima ediyordu. Bu görüntülerin yayılmasından sonra dünyanın farklı yerlerinde kadınlar saçlarını örerek kısa videolar yayınlamaya başladı. Katledilen bir kadın savaşçının saçı üzerinden çekilen ve açıkça savaş suçu teşkil eden bu videoyu çeken kişinin Türkiye’de yaşadığı iddia edildi. Kürtlerin eşit yurttaşlık temelinde tekrardan tanınmasının tartışıldığı bugünlerde hukukun 100 yıldır olduğu gibi bir sopa gibi Kürtler üzerine değil evrensel standartlara uygun bir biçimde açıkça savaş suçu işleyen kişiyi bulması beklenirken saçlarını ördüğü videoyu paylaşan kadınlar hakkında soruşturmalar başlatıldı; gözaltılar, ev aramaları, adli kontroller ve kamu çalışanları için görevden uzaklaştırmalar geldi. Buna karşılık, örgülü saçı ganimet gibi teşhir eden, aşağılamayı alenileştiren kişi hakkında işlem yapıldığına dair tek bir doğrulanmış haber yok. 100 yıllık hikaye tekrarlandı; Kürtleri ve değerlerini aşağılayan görünmez kaldı; ona karşı geliştirilen sivil itaatsizlik eylemi başlatan kadınlar cezalandırıldı. Bu durum hukuki bir çelişki değil bir tercih. Kadınlar bu tercihi görüyor ve bu sivil itaatsizlik eylemini daha da büyütüyor.

Mitolojide ip, düğüm, örgü ve dokuma imgeleri, dünyanın dağılmasına karşı kurulan ritüel düzenleme biçimleri olarak ele alınır. Kaos, dağılma veya ölüm karşısında yasa değil ritüel

durur. Ritüel buyurmaz, tekrar eder ve bu ritüelde dünya ancak bağlandığı sürece ayakta kalır. Bir kadın savaşçının örgülü saçının kesip ganimet gibi sergilenmesi bu yüzden rastgele bir vahşet değildir. Bu, mitolojik anlamda düzeni bozma eylemidir. Kadının dünya ile kurduğu bağın koparıldığını ilan etmektir. Buna karşı kadınların saçlarını örmesi ise karşı-ritüeldir, saç örgüsü ile koparılan bağı yeniden kurmak anlamına gelir.

Peki gerçekten saç örgüsü bir suç delili sayılabilir mi? Kısa cevap: hayır. Uzun cevap ise; insanlık tarihinin en eski ritüellerinden olan saç örgüsünü örgütle ilişkilendirmenin abesliği bir yana böyle bir eylemin insanlarda şiddete başvurmaya yol açacak nefret duygusu oluşturduğu iddiasının hukuki olarak izahı yok. Aksine bu eylemler, cihatçı çetelerin Kürt kadınlarına karşı yaratmaya çalıştığı saldırganlığa karşı geliştirilen barışçıl bir protesto biçimi. Dolayısıyla saç örgüsü eylemlerinin suç teşkil etmediği ve ifade özgürlüğü kapsamında kaldığı tartışmasız. Saçını ören kadınların suçlandığı örgüt propagandası suçunun oluşması için ifade biçiminin saldırgan duygular oluşturacak biçimde anlamsız bir nefret yaratarak insanların şiddete başvurmaya yol açması gerekiyor. Ama gelin görün ki kadın savaşçıların bedenini inşaattan atan, esir aldıkları Kürt gencinin kalbini yerinden sökecek kadar vahşi ve barbar çetelerin eylemleri değil kadınların saç örmesi suç olarak sayılıyor.

Devletin bu pratiği “propaganda” olarak tanımlamaya çalışması, hukuki bir zorunluluktan değil, saç örgüsünün yarattığı tarihsel bir korkudan kaynaklanır. Bu korku geçici bir güvenlik refleksi değildir. Bu korku erkek egemen devlet aklının içine kazınmış, kuşaklar boyunca devredilen travmatik bir hafızadır. Mitoloji bu hafızayı çok erken bir tarihte açığa vurur. Medusa anlatısı bunun en çıplak örneklerinden biridir. Medusa hikayesi, Yunan panteonuna sonradan dahil edilmiş bir canavar masalı değil; Perslere kadar uzanan, dağlı bir kadının bastırılmaya çalışılması olarak da okunabilir. Medusa bu hat üzerinden bir Gorgon değil, Med-Pers köküne bağlanan bir prenses, dağların kadınıdır. Erkek tanrısallık düzen bu figürle baş edemediğinde onu önce merkezden dışlar, sonra tapınağa hapseder, ardından bedeni üzerinden cezalandırır. Şöyle ki; Medusa önce erkek egemen kutsal düzenin merkezinde yer alan bir tapınakta hapsedilir ve orda bir tanrının saldırısına uğrar. Bu saldırıdan sonra saldırıya uğrayan kendisi olmasına rağmen adalet ters-yüz edilerek Medusa’nın bedeni cezaya yatırılır ve saçındaki örgüler yılanı dönüşür. Yani lanet saçta somutlaşır. Örgü, kadının dünya ile kurduğu bağın, hafızasının ve sürekliliğinin görünür yeridir ve tam da bu nedenle tehdit olarak kodlanır. Yaşamla, toprakla ve yeraltıyla kurulan kadim bağ bu kez “canavarlık” diye damgalanır. Erkek egemen iktidar, boyun eğmeyen kadınla birlikte olamayınca onu korkunçlaştırarak dolaşımdan çıkarmaya

çalışır. Bir tanrının saldırısına uğrayan Medusa'nın adaletle değil lanetle karşılaşması, erkek egemen iktidarın kurucu travmasını ele verir. Erkek egemenlik zihni kontrol edemediği kadın bedenini ve iradesini ancak korkunçlaştırarak yönetebilir. Bugün saç örgüsünün kriminalize edilmesi, erkek egemen devletin bu kadim korkusunun güncel ifadesidir. Devlet burada bir suçu bastırmıyor; tarihsel olarak baş edemediği şeyi tekrar görünmez kılmaya çalışıyor. Çünkü kadınların saçlarını örerek verdikleri karşılık, Medusa'nın lanetini tersine çeviren bir harekettir. Canavarlık atfını reddetmek, korkutulmak istenen yerden anlam üretmeye devam etmektir.

Bu yüzden bugün yaşananlar geçici bir baskı hikayesi değil, daha büyük bir kopuşun işaretidir. Kutsal devlet saç örgüsüyle kavga ederken ve saçlarını ören kadınları gözüaltına alarak “gücünü” gösterirken kadınlar ısrarla bu eylemi büyütmeye devam ediyor. Çünkü kadınlar anlam kurma yetkisini geri alıyor. Bu, gösteri toplumunun bir yansıması ya da sembol siyaseti değil. Bu aşağılanmaya razı gelmeme pratiği, hafızayı diri tutma ısrarıdır. Hukuk bu kararı bastırmak için kullanıldığında, hukuk zayıflar; ritüel ise güçlenir. Bugün cezalandırılmaya çalışılan tüm kadınlar bunu biliyor. O yüzden bu eylem büyümeye devam ediyor. Çünkü kadınların bedensel ve ritüel temelli eylemleri tarih boyunca yasaklanmaya ve cezalandırılmaya çalışılmışsa da ortadan kalkmamış aksine çoğalıp iktidarın müdahale edemeyeceği alanlara yayılmıştır. Saç örgüsünün hedef alınması bu yüzden bir güvenlik meselesi değil, bir meşruiyet krizinin dışavurumudur. Devlet burada bir suçu önlemiyor; anlamın kontrolünü kaybettiğini itiraf ediyor. İlginçtir ki eli kanlı barbar çeteler bile milyonlarca kadının saç örmesi kadar korkutamıyor kutsal devleti. Yanı başımızda onlar komşu olabilir ama aman yanibaşımızda saçlarını ören kadınlar olmasın deniliyor. Bu refleks ve korku kadınların tarihsel olarak yabancı olduğu bir karşı duruş değil. Cadı avlarında da suç, fiilde değil bedende aranırdı. Bugün de benzer bir mantık çalışıyor: Asıl mesele saç örmenin ne olduğu değil; başkaları tarafından da yapılabilir olmasıdır. Tekrarlanabilirlik, iktidar için her zaman tehdit olmuştur. Ama tarih şunu da gösterir kadın mücadelesi bastırıldıkça yok olmaz; daha geniş alanlara yayılır. Bu ritüel ile binlerce kadın, saçı koparılan kadın savaşçının bıraktığı yerden anlamı ve hayatı örmeye devam ediyor ve devam edecek.

*Camisha L. Jones'e ait “My Hair Starts the Revolution/Saçlarım Devrimi Başlatıyor” adlı şiirden

Rojava’da Barış, Dünya’da Barış...

Esra Kahraman-1 Şubat 2026



Bizler Türkiye’den barış talebini yükseltirken, Rojava’da kadınların bu karanlıkla baş başa bırakılmasına sessiz kalamayız. Rojava, halkların birlikte yaşam umududur. Barışa İhtiyacım Var Kadın İnisiyatifi olarak bu umuda sahip çıkıyor, Rojava’da Kürt halkının ve kadınların yaşadıklarına karşı barış talebimizi dünyaya duyuruyoruz

Türkiye’de Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümü için, kadınların barış politikalarını birlikte üretmek ve güçlendirmek amacıyla yan yana gelen Barışa İhtiyacım Var Kadın İnisiyatifi olarak biliyoruz ki Rojava’da barışı savunmak, kadınların özgür ve eşit bir yaşam hakkını savunmaktır. Rojava’da kurulan birlikte yaşam iradesi ve kadınların kurucu olduğu bu yaşam, bugün savaş politikalarının hedefindedir; bu nedenle barış talebimizi Rojava’daki kadınların sesiyle, onların yaşam hakkını savunarak yükseltiyoruz.

Suriye’nin kuzeyinde, Rojava’nın tamamında sürdürülen savaş bir güvenlik meselesi değildir. Bu savaş, halkların birlikte yaşama iradesini, kadınların yaşam hakkını ve barış umudunu hedef alan politikaların sonucudur. Kadınların eşit ve özgür olduğu bir yaşam fikri, bilinçli biçimde hedef alınmaktadır.

19 Ocak’tan bu yana Rojava’da kadınlar kaçırılıyor, cinsel şiddete uğruyor, katlediliyor. Çocuklar açlıkla, soğukla ve kuşatmayla karşı karşıya bırakılıyor. Siviller yerlerinden ediliyor, evler bombalanıyor, yaşam alanları yok ediliyor. Rojava’lı bir kadın yaşananları şöyle anlatıyor:

“Bir gece aniden şehrin birçok yeri hücre evine dönüştürüldü. Kadınlar kaçırıldı. Bize ‘siz bizim hakkımızsınız’ denildi. Ve dünyada kimse bizi duymadı, herkes gözlerini kapattı.”

Bizler Türkiye’den barış talebini yükseltirken, Rojava’da kadınların bu karanlıkla baş başa bırakılmasına sessiz kalamayız. Rojava, halkların birlikte yaşam umududur. Barışa İhtiyacım Var Kadın İnisiyatifi olarak bu umuda sahip çıkıyor, Rojava’da Kürt halkının ve kadınların yaşadıklarına karşı barış talebimizi dünyaya duyuruyoruz. Bunun için de harekete geçmekten geri durmuyoruz. Biliyoruz ki Ortadoğu’nun şimdiden kalbine dönüşmüş bu küçük yer, özellikle biz kadınların dünyaya, yaşama dair umudunu her geçen gün daha da artıracaktır. Neredeyse dünyanın birçok yerinde baş göstermiş hukuksuzluğun derinliğinde önce kadınlar ve çocuklar kaybettirilmek isteniyorken, Rojava’da halkın eşit ve özgür bir zeminde kurmuş olduğu aydınlığın yanında yer almak son derece önemlidir. Bunun için kadın dayanışmasının, ortak mücadelenin bizi kurtuluşa erdireceği inancıyla 216 kurumun imzasıyla paylaştığımız metinde de ifade ettiğimiz gibi taleplerimiz açıktır:

Kürt halkına ve Suriye’de yaşayan tüm halklara yönelik saldırılar derhal durdurulmalıdır. Suriye’de Kürtlerin ve diğer halkların kendi kaderlerini tayin etme ve kendi yaşamlarını uygun gördükleri biçimde yönetme hakkı tanınmalıdır; bu iradeyi engelleyen müdahalelere son verilmelidir. Sivil halka, direnişçilere ve özellikle kadınlara yönelik işlenen savaş suçları sona ermeli; bu suçları işleyen tüm yapılar hesap vermelidir.

Bu taleplerimizi Kobanê’nin sınırı olan Suruç’tan bir kez daha dile getirdik. Bu sınır hattı, yıllardır Rojava’da kadınların, çocukların ve halkların hedef alındığı savaşın tanığıdır. Kadınlar, on bir yıl önce bir Ekim ayında da bu sınırdıydı. O gün de Kürt halkının IŞİD’e karşı direnişinin, kadın özgürlük mücadelesi açısından ne anlama geldiğini biliyordu. Barış için Kadın Girişimi’nin çağrısıyla farklı şehirlerden, kurumlardan, partilerden, sendikalardan, örgütlerden kadınlar; feministler, sosyalistler ve Kürt kadın hareketiyle birlikte Kobanê direnişini bu sınırdan sahiplendi.

Bugün, on yıl sonra, yine buradayız. Bu sınırın hemen ötesinde kadınlar kaçırılıyor, cinsel şiddete uğruyor, katlediliyor: Alevi kadınlar, Dürzi kadınlar, Kürt kadınlar, Êzidî kadınlar. HTŞ zorla kendi karanlığının temsili olan kıyafetleri dayatıyor. Çocuklar açlıkla ve soğukla karşı karşıya bırakılıyor. Siviller yerlerinden ediliyor, evler bombalanıyor, yaşam alanları

yok ediliyor. “Ateşkes” söylemleriyle çelişir biçimde kuşatma sürüyor; kadınlar ve çocuklar korunmasız bırakılıyor.

Biz biliyoruz ki Rojava’da hedef alınan yalnızca bir coğrafya değildir. Hedef alınan; halkların eşit, özgür ve bir arada yaşama iradesidir. Hedef alınan; kadınların eşit olduğu ve kurucu özne olarak yer aldığı bir yaşam fikridir. Bizler, bu yaşam fikrinin ve barış umudunun sesini yükseltmeye, dünyanın her yerindeki kadınlarla birlikte savunmaya devam edeceğiz.

Rojava ve Uluslararası İnsancıl Hukuk

Sevda Çelik Özbingöl-1 Şubat 2026



Kuzey ve Doğu Suriye’de gelişen özerk yönetim pratiği, sahadaki fiilî koşullar içinde barışçıl, çoğulcu ve bugün de tanıklık ettiğimiz üzere çatışmayı reddeden, barışçıl, hak temelli bir yönetsel deneyim olarak şekillenmiştir. Bu deneyimin kriminalize edilmesi, uluslararası hukukun self-determinasyon ve sivillerin korunması ilkeleriyle açıkça çelişmektedir

Rojava, dört parçalı Kürt coğrafyasının batısı, Kuzey ve Doğu Suriye olarak da adlandırılan bölge, insancıl hukuk, mücadele ve dayanışma pratikleriyle uluslararası kamuoyunun gündemine girmiş özgün bir toplumsal ve siyasal deneyim alanıdır.

Rojava modeli ve yaşam pratiği; Kürtler, Araplar, Êzidîler, Süryaniler, Aleviler başta olmak üzere bölgenin tüm etnik ve inançsal bileşenlerine birlikte yaşama, çoğulculuk ve demokratik katılım temelinde bir yönetim modeli sunmuştur.^[1]

Kadın özgürlükçü yaklaşımı, yerel demokrasi pratikleri ve radikal dinci yapılara karşı geliştirilen toplumsal direnç ve özsavunma mekanizmalarıyla Rojava, gerici yapıların güç kazandığı bir tarihsel kesitte Ortadoğu coğrafyasında demokratik bir alternatif olarak öne çıkmıştır. Yaklaşık on bir yıllık bu deneyim sürecinde, demokratik ve hukuki metinler oluşturulmuş; kadınların siyasal temsiline, anadilde eğitime ve yerel adalet mekanizmalarına dayanan demokratik kurumsal bir yapı inşa edilmiştir.

Bununla birlikte Rojava ve çevresi, uluslararası hukuk bakımından halen uluslararası nitelikte olmayan silahlı çatışma (NIAC) koşulları altında bulunmaktadır. Bu durum, bölge halkı açısından Uluslararası İnsancıl Hukuk ve uluslararası insan hakları hukuku

kapsamında ağır ve süreklilik arz eden ihlalleri beraberinde getirmektedir. Son dönemde tanıklık edilen uygulamalar, geçmişte de örnekleri görülen anti-demokratik pratikler, savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar bağlamında ciddi risk başlıklarını ortaya koymaktadır.[2]

İŞİD’den HTŞ’ye: Süreklilik Gösteren Tehdit

Yoğun saldırılar altında düşmesi beklenirken geliştirilen toplumsal direniş sayesinde, 26 Ocak 2015’te Rojava’nın İŞİD saldırılarından kurtuluşu ilan edilmiştir.[3] Ancak bugün bölge; Heyet Tahrir el-Şam (“**HTŞ**”) adı altında varlığını sürdüren, devlet formunda yeniden yapılandırılmaya çalışılan cihadist ve çok bileşenli silahlı aktörler nedeniyle yeniden ağır ve yaygın insan hakları ihlalleriyle karşı karşıyadır.

Bu tehdit; Aleviler, Dürziler ve özellikle 6 Ocak itibarıyla Halep’te Kürt nüfusun yoğun yaşadığı mahallelere yönelik saldırılarla somutlaşmıştır. Çok bileşenli silahlı yapıların, resmî devlet söylemleriyle meşrulaştırılmaya çalışılması, sivillerin korunmasına ilişkin evrensel normların ve uluslararası insancıl hukukun temel ilkelerinin fiilen askıya alınması anlamına gelmektedir.

Kadınların, çocukların, azınlık ve inanç gruplarının hedef alındığı; zorla yerinden etme, demografik baskı, sivil ölümleri ve kazanılmış demokratik yaşam haklarının sistematik biçimde ortadan kaldırılması uluslararası insancıl hukukta ve uluslararası teamül hukuku açısından açıkça yasaklı ihlaller olmasına rağmen, halen yaygın ve süreklilik gösteren bir biçimde devam etmektedir.[4]

Basına Yansıyan Somut İhlal Örnekleri ve Tanıklıklar

Son dönemde kamuoyuna ve insan hakları örgütlerine yansıyan olaylar, ihlallerin münferit değil yaygın ve sistematik nitelik taşıdığını göstermektedir.

- Bir kadın direnişçinin cansız bedeninin bir binadan atılarak teşhir edilmesi, insan onurunun ihlali, ölümlere saygı yükümlülüğünün ihlali ve savaş suçu kapsamında değerlendirilmelidir.
- Bir başka direnişçi Kürt kadının saç örgüsünün kesilerek teşhir edilmesi, kadın bedeninin savaş aracı hâline getirildiğini ve “**Cinsiyete dayalı aşağılayıcı muamelenin**” sistematik biçimde uygulandığını ortaya koymaktadır.
- Kobanê’nin ablukaya alınması, su ve elektriğin kesilmesi sonucu kısa aralıklarla çocuk ölümlerinin yaşanması, “**Kolektif cezalandırma ve hayatta kalma için zorunlu nesnelerin hedef alınması yasağının**” ihlalidir.

- Basına yansıyan canlı telefon görüşmesinde saldırıya uğradığını bildiren bir kadın ve ailesiyle bağlantının tamamen kesilmesi, **“zorla kaybetme riskini”** gündeme getirmektedir.
- Kobanê’ye geçmeye çalışan avukat Süleyman İsmail’in HTŞ kontrolündeki bölgede öldürülmesi, **“Korunan kişilerin hedef alınması ve hukukçuların özel korunma statüsünün ihlali”** anlamına gelmektedir.

Medyanın şahitliğinde son bir aylık süreçte yaşanan bu olaylar, sivillerin bilerek ve isteyerek hedef alındığını ve saldırıların askeri zorunlulukla açıklanamayacağını açıkça ortaya koymaktadır.

“Devlet Bütünlüğü” Söylemi ve Hukuki Sınırlar

Hiçbir “devlet meşruiyeti” ya da “devlet bütünlüğü” söylemi, sivillere yönelik bu ve benzeri suçların işlenmesini haklı gösteremez. Uluslararası hukuk ve yerleşik yargı içtihadı, egemenlik ilkesinin mutlak olmadığını; savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar söz konusu olduğunda bu ilkenin sınırlandığını açık biçimde ortaya koymaktadır.[5] Uluslararası hukukta devlet bütünlüğü ilkesi savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar bakımından mutlak bir koruma hiçbir zaman için sağlamaz. Sivillere karşı işlenen suçlar bakımından egemenlik iddiasının ileri sürülemeyeceği uluslararası yargı içtihadı ve yerleşik teamül hukuku ile sabittir.

Kuzey ve Doğu Suriye’de gelişen özerk yönetim pratiği, sahadaki fiilî koşullar içinde barışçıl, çoğulcu ve bugün de tanıklık ettiğimiz üzere çatışmayı reddeden, barışçıl, hak temelli bir yönetsel deneyim olarak şekillenmiştir. Bu deneyimin kriminalize edilmesi, uluslararası hukukun self-determinasyon ve sivillerin korunması ilkeleriyle açıkça çelişmektedir.[6]

Burada anlatılan ihlallerin siyasi tartışma gerektiren bir yönü olmakla beraber, Uluslararası Ceza Hukuku’nun da doğrudan konusunu oluşturmaktadır. Mevcut durum ve ihlaller karşısında uygulanabilir hukuk olarak da Uluslararası İnsancıl Hukuk ve Teamül Hukuku çerçevesinde değerlendirilmelidir. Mevzubahis çerçeve tahtında (i) 1949 Cenevre Sözleşmeleri – Ortak Madde 3 (uluslararası olmayan silahlı çatışmalarda sivillerin korunması)[7], (ii) Uluslararası Teamül Hukuku (ICRC Teamül Hukuku Kuralları)[8] ve (iii) Roma Statüsü, md. 7 ve 8 (insanlığa karşı suçlar ve savaş suçları)[9] sayılabilir.

Bu uluslararası normlar, taraf olunma gibi bir ön koşula bağlanmadan; devletleri, fiilî otoriteleri, özerk yönetimleri ve devlet dışı silahlı aktörlerin hiçbirini bağışık tutmadan tamamını bağlamaktadır.

HTŞ ve Geçici Suriye Hükümeti Bağlamında Hukuki Sorumluluk

Suriye Geçici Hükümeti ile hareket eden HTŞ, El-Kaide bağlantılı geçmişe sahip, BM Güvenlik Konseyi yaptırım listelerinde yer alan[10] bir devlet dışı silahlı aktördür.

Her ne kadar “devlet formu” altında sunulmaya çalışılsa da bu yapılar ve bileşenleri eliyle işlenen suçlar açısından uluslararası hukuk bakımından Cenevre Sözleşmeleri Ortak Madde 3 ve uluslararası teamül hukuku ile bağlıdır. Sivillere yönelik kasıtlı saldırılar, zorla yerinden etmeler, kadınlara ve azınlıklara yönelik sistematik şiddet; tanıklıklar, deliller ve uluslararası raporlarla sabit olduğu üzere başkaca delillere dahi gerek kalmaksızın savaş suçu teşkil etmektedir.[11]

Savaş Suçları ve İnsanlığa Karşı Suçlar

Suriye İnsan Hakları Ağı (SNHR) ve diğer bağımsız izleme kuruluşlarının verileri, HTŞ’nin sivillere yönelik saldırılarının yaygın ve sistematik nitelik kazandığını ortaya koymaktadır.[12] Bu durum, Roma Statüsü 7. maddesi uyarınca insanlığa karşı suç değerlendirmesini gündeme getirmektedir. Sivillerin hedef alınması, zorla yerinden edilmesi ve temel yaşam kaynaklarından yoksun bırakılması bu suçların tipik unsurlarıdır.[13]

Kadınlar, Çocuklar ve Azınlıklara Yönelik Özel İhlaller

Kadın bedeninin savaş aracı hâline getirilmesi, çocuk ölümleri ve azınlık gruplara yönelik demografik baskılar; işkence yasağı, insan onurunun korunması ve ayırım gözetmeme ilkesi kapsamında uluslararası insancıl hukukta mutlak yasak altındadır.[14]

Tüm bu temel başlıklar beraber değerlendirildiğinde, bize sadece bir kısmı yansıyan (raporlamalar ve tanıklıklarla) siyasi tartışma yönü mutlak şekilde var olan bu fiiller ve saldırılar Uluslararası Ceza Hukuku’nun doğrudan konusudur. Hiçbir güvenlik gerekçesi ya da “bütünlük” söylemi; savaş suçlarını ve insanlığa karşı suçları hukuken meşru kılmaz/ kılamaz. Bu suçlar zamanaşımına tabi değildir ve taraf olunmasa dahi devletleri, örgütlü yapıları ve bireyleri bağlar. Sivillere yönelik işlenen tüm bu suçlar zamanaşımına tabi olmadığı gibi, failer açısından da bireysel cezai sorumluluk da oluşturmaktadır.

Bugün görünmez kılınmaya çalışılan bu ihlaller; tanıklıklar, raporlar ve delillerle ispatlanabilir niteliktedir ve yargılanabilir suçlardır. Binlerce sivilin karşı karşıya bırakıldığı ve doğrudan etkilendiği bu kıyım ve demokratik yıkım, yalnızca hukuki değil, aynı zamanda toplumsal vicdan açısından da kolektif bir sorumluluk doğurmaktadır.

Uluslararası insancıl hukuk ve uluslararası teamül hukuku uyarınca; devletler ve devlet dışı silahlı yapılar sivillerin korunmasından eşit derecede sorumludurlar. Bu temelde Rojava’da bugün yaşananlar, Uluslararası hukukun evrensel bağlayıcılığının ve insan hakları söylemlerinin tüm herkes açısından sınındığı tarihsel bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son Not:

[1] Office of the High Commissioner for Human Rights. (t.y.). *Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*. Erişim adresi: <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/iici-syria>

[2] International Committee of the Red Cross. (t.y.). *Non-international armed conflicts*. Erişim adresi: <https://www.icrc.org/en/document/non-international-armed-conflicts>

[3] United Nations Security Council. (t.y.). *Threats to international peace and security caused by ISIS*. Erişim adresi: <https://www.un.org/securitycouncil/content/isis-dae%27esh-al-qaida-and-associated-individuals-groups-undertakings-and-entities>

[4] Office of the High Commissioner for Human Rights. (t.y.). *Protection of civilians in armed conflict*. Erişim adresi: <https://www.ohchr.org/en/protection-of-civilians-in-armed-conflict>

[5] International Court of Justice. (1986). *Military and paramilitary activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America), Merits Judgment*. Erişim adresi: <https://www.icj-cij.org/case/70>

[6] United Nations. (1945). *Charter of the United Nations*. Erişim adresi: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>

[7] International Committee of the Red Cross. (t.y.). *Geneva Conventions of 12 August 1949: Common Article 3*. Erişim adresi: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gc-1949/article-3>

[8] International Committee of the Red Cross. (2005). *Customary international humanitarian law*. Erişim adresi: <https://ihl-databases.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/home>

[9] International Criminal Court. (1998). *Rome Statute of the International Criminal Court*. Erişim adresi: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RS-Eng.pdf>

[10] United Nations Security Council. (t.y.). *ISIL (Da’esh) and Al-Qaida sanctions list*. Erişim adresi: <https://www.un.org/securitycouncil/sanctions/1267>

- [11] International Criminal Court. (2011). *Elements of crimes*. Erişim adresi: <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/Publications/Elements-of-Crimes.pdf>
- [12] Syrian Network for Human Rights. (t.y.). *Syrian Network for Human Rights*. Erişim adresi: <https://snhr.org/>
- [13] International Criminal Court, Office of the Prosecutor. (t.y.). *Policy papers*. Erişim adresi: <https://www.icc-cpi.int/about/otp/policies>
- [14] Office of the High Commissioner for Human Rights. (1979). *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW)*. Erişim adresi: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-elimination-all-forms-discrimination-against-women>

Kobanê ve Kadınların Büyülü Gerçekçiliği

Sevda Çetinkaya-1 Şubat 2026



Dışarıdan bakıldığında büyüğü görünüyordu.

Ama Kobani’de yaşayanlar için bu, hayatta kalmanın en gerçek yoluydu.

Rojava’da Kürt kadınların mücadelesi bir büyüğün içinden çıkmadı.

İnkârın, yok sayılmanın ve vahşetin içinden çıktı.

Ama orada kalmadı

Bazı şehirleri haritada bulmak bile zordur ama öyle bir şey olur ki gelir dünyanın böğrüne oturur.

Kobani hayatımıza böyle girdi.

Sanki rüzgârın taşıdığı bir hikâyeye gibi yayıldı adı.

Sanki yeryüzünde değil de direnenlerin ortak rüyasında kurulmuş bir yerdi.

Ama Kobani bir masal değildi.

Kobani’deki kadınlar hiç değildi.

Masala benzeyen gerçeğin kendisiydiler.

Küçük bir sınır kenti, bir anda dünyanın vicdanıyla konuşmaya başladı.

Bu yüzden Kobani uzun zaman kendine adeta büyüğü bir gerçek oluşturdu.

Tıpkı Gabriel García Márquez’in büyüğü gerçekçiliği gibi...

Márquez’in dünyasında büyü, doğaüstü olanda değil, gerçeğin kendisinde saklıdır.

Yağmur yıllarca yağabilir.

Ölümler yaşayanlarla konuşabilir.

Bir köy hafızasını kaybedebilir.

Ama bunların hiçbirisi o dünyanın insanları için mucize değildir.
Çünkü onların hayatı zaten mucize ile felaket arasında kurulur.
Hakikat de bazen olağanüstü görünebilir.
Kobani’de de böyle oldu.

Dünya, Ortadoğu’da barbarlara karşı kadınların öncülük ettiği bir direnişi izledi.
Kadınlar sadece savaşmadı.
Hayat kurdu.
Dışarıdan bakıldığında büyüğü görünüyordu.
Ama Kobani’de yaşayanlar için bu, hayatta kalmanın en gerçek yoluydu.
Rojava’da Kürt kadınların mücadelesi bir büyüğün içinden çıkmadı.
İnkârın, yok sayılmanın ve vahşetin içinden çıktı.
Ama orada kalmadı.
Çünkü bu mücadele aynı zamanda yeni bir siyasal öznenin sahneye çıkışıydı.
Kadınlar sadece hak talep etmedi, toplumu kuran özne olarak varız dediler.

Bir şehir, dünyanın dört bir yanındaki ezilenlere ilham oldu.
Kobani’nin büyüğü belki de şuydu:
İmkânsız denilen bir şeyi mümkün kıldı kadınlar.
Örgütlendiler.
Dayanıştılar.
Birbirlerine tutundular.
Ve en önemlisi tarihin kenarından merkeze yürüdü kadınlar.

Belki de burada en eski gerçek yeniden hatırlandı.
Toplumsal kadınların yaşama iradesiyle ayakta kalır.
Dışarıdan bakıldığında bu büyüydü.
İçeriden bakıldığında hayatta kalmanın tek yoluydu.
Bu yüzden Kobani güçlü bir sembole dönüştü.
Çünkü dünya, ilk kez Ortadoğu’da yalnızca yıkım değil, başka bir ihtimal gördü.
Kadınların yönettiği bir hayat ihtimali.
Devletin değil, toplumun hayatı koruduğu bir ihtimal.
Bugün Rojava’daki kadınların mücadelesi sadece bir şehrin hikâyesi değildir.
Aynı zamanda insanlığın ortak ve evrensel hayalidir.
Bu yüzden belki de Kobani’nin en büyük büyüğü şudur:
Dünyaya mucizenin, bazen sadece kadınların asla vazgeçmemesiyle, birbirini

bırakmamasıyla gerçek olabileceğini hatırlattılar.
Bazen en büyüğü olan şey, gerçek olanın kendisidir.